

POSTANOWIENIE

20 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 20 października 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości C. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w upadłości w M.
przeciwko E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w R.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w R. i
skargi kasacyjnej syndyka masy upadłości C. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w upadłości w M.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach
z 3 listopada 2022 r., V AGa 22/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego do rozpoznania;**
- 3. znosi wzajemnie koszty postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 3 listopada 2022 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z 10 listopada 2021 r., zasądzając od pozwanej E. sp. z o.o. na rzecz powoda – syndyka masy upadłości C. sp. z o.o. w upadłości 1 377 584,30 zł i oddalając powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrok został zaskarżony skargami kasacyjnymi przez obie strony. Każda ze stron wskazała również, że składana przez nią skarga kasacyjna jest oczywiście

zasadna. W skardze powoda przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 uzasadniono naruszeniem art. 484 § 2 k.c. poprzez przyjęcie, że naliczenie kary umownej zbliżonej do kwoty wynagrodzenia za roboty budowlane nie uzasadnia jej miarkowania. Natomiast w skardze pozwanej wskazano na zastosowanie instytucji bezpodstawnego wzbogacenia zamiast kontraktowej odpowiedzialności za szkodę.

Ponadto w skardze kasacyjnej powoda zostało sformułowane zagadnienie prawne, czy w świetle art. 455 i art. 65 § 1 k.c. na wierzycielu ciąży podwyższona staranność w formułowaniu żądania zapłaty kary umownej (z którego treści jednoznacznie wynika, co stanowi faktyczną i prawną podstawę żądania).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego, przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni. Przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Skarżący powinien uzasadnić tę oczywistość, wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia. (zob. np. postanowienia SN z 11 stycznia 2022 r., II USK 384/21; z 22 grudnia 2021 r., II CSK 390/21; z 31 maja 2021 r., III CSK 152/20; z 13 maja 2021, III USK 103/21 oraz z 9 marca 2021 r., IV CSK 412/20).

Argumentacja przedstawiona przez obie strony nie okazała się wystarczająca do przyjęcia skarg kasacyjnych. Powód odnosi się do przepisów o miarkowaniu kary umownej, których wykładnia nie może być jednoznaczna, bowiem wynika częściowo z dyskrecyjnej władzy ocennej przysługującej sądowi rozpoznającemu sprawę. Natomiast wskazana przyczyna przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, jaką jest oczywista zasadność może dotyczyć jedynie

przepisów prawa niepodlegających różnej wykładni. Natomiast pozwany pomija w swojej argumentacji ustalenie, że w umowie wiążącej strony wyraźnie zastrzeżono właściwość przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Z kolei powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14). Istotnego zagadnienia prawnego (art. 398 § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12), to znaczy, że uzasadnienie takiej przyczyny powinno zawierać pogłębiony wywód wyjaśniający powstałe wątpliwości poprzez odwołanie do dotychczasowego orzecznictwa oraz poglądów doktryny.

Zagadnienie sformułowane przez powoda odnosi się wyłącznie do stanu faktycznego sprawy – wykładni treści noty obciążeniowej nakładającej na kontrahenta karę umowną. Nie stanowi istotnego problemu jurystycznego, należy bowiem do wykładni oświadczeń woli, czyli ustaleń faktycznych, które nie mogą być zarzutem skargi kasacyjnej na mocy art. 398³ § 3 k.p.c.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie i zniósł je wzajemnie ze względu na równowartość należnych stronom kwot.

AD

[ał]